

Таким чином, можна стверджувати, що характер сімейного спілкування і стиль стосунків (безконфліктні, конфліктні, узгоджені, неузгоджені), типи виховання (гіпопротекція, гіперпротекція, емоційне відкидання, суперечливе виховання), незалежно від бажання дитини впливають на подальші її взаємини з однолітками і дорослими, тим самим визначають характер та направленість розвитку інтересів, потреб, мотивів, ціннісних орієнтацій.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навч. посіб. К. : Академвидав, 2012. 256 с. (Серія «Альма-матер»).
2. Гонеев А. Д., Лифинцева Н. И., Ялпаева Н. В. Основы коррекционной педагогики : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений ; под ред. В. А. Сластенина. 6-е изд., стер. М. : Издательский центр «Академия», 2010. 272 с.
3. Раттер Майкл. Помощь трудным детям / Майкл Раттер ; пер. с англ. Е. Алексеевой, С. Нуровой. М. : Апрель Пресс ; ЭКСМО-Пресс, 1999. 432 с. (Серия «Мир психологии»).
4. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти. К. : Академія, 2002. 528 с.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ З ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Тислюк К. Д.
(Полтава, Україна)

Науковий керівник: *Дяченко-Богун Марина Миколаївна* – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки, екології та методики навчання біології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Система роботи сучасного вчителя біології охоплює три невід’ємні сторони навчально-виховного процесу, провідні його форми: урочну, позаурочну та позакласну. Найбільш повно навчально-виховні завдання шкільного курсу біології реалізуються на основі тісного зв’язку класної системи навчання з позакласною роботою учнів з усього циклу природничих дисциплін.

Українські школярі набувають знань, що стосуються «класичної» екології (елементи аутоекології і синекології – в курсі біології), характеризують глобальні проблеми, закономірності (географія), деякі аспекти промислового використання природних ресурсів і охорони навколишнього середовища (хімія, фізика). За рівнем представлення екологічна інформація стосується глобальних, регіональних, місцевих

екологічних проблем. Реально школярі не в змозі протистояти промислового забрудненню, браконьєрству тощо і можуть виявляти компетентність у ситуаціях, що стосуються побуту, споживання, способу життя. Те саме можна стверджувати стосовно дорослих – представників тих професій, що не справляють безпосереднього – позитивного або негативного - впливу на стан довкілля [3, с. 98].

Одним з ймовірних виходів з цієї ситуації є цілеспрямована позакласна робота, яка не обмежується рамками навчальної програми, а значно виходить за її межі й визначається в основному інтересами учнів, які у свою чергу складаються під впливом інтересів учителів біології. Одним з різновидів самостійних робіт може стати фітоіндикаційне дослідження, яке є дієвим методом при спостереженнях за забрудненням міського середовища стаціонарними та пересувними джерелами забруднення і дає змогу кількісно визначити рівні забруднення повітря на значних територіях.

В результаті такого дослідження учень не лише виявляє рівень забруднення працюючи по методиці, але й знайомиться з екологічними проблемами які спричинюють ту чи іншу ступінь відхилення від норми об'єкта дослідження, а також розробляє практичні рекомендації для поліпшення атмосферного повітря на модельних ділянках які були використані для збору матеріалу [2, с. 37].

Таку методику можна використовувати у курсі біології 10-11(12) класів. Його зміст направлено на досягнення різноманітних цілей, в тому числі і засвоєння знань о методах наукового пізнання, оволодіння навичками проведення спостережень за екосистемами з метою їх опису і виявлення природних та антропогенних змін, використання отриманих знань та умінь в повсякденному життю для оцінки наслідків своєї діяльності по відношенню до оточуючої середовища, здоров'ю інших людей і власному здоров'ю [1, с. 167].

В умовах державного становлення України одним із пріоритетних завдань національної школи є прищеплення майбутнім господарям країни загальнолюдських цінностей у ставленні до природи, забезпечення їх науковими знаннями про взаємозв'язок природи і суспільства, залучення до активної діяльності з охорони і поліпшення природного довкілля. Враховуючи те, що шкільний вік – це період активного інтелектуального і соціального розвитку особистості, а молоді властиві підвищена емоційна чутливість, допитливість і активно-дійове ставлення до дійсності, школа стає важливою ланкою в системі неперервної екологічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Дідух Я. П. Основи біоіндикації. К.: Наукова думка, 2012. 344 с.
2. Дідух Я. П., Плюта П. Г. Фітоіндикація екологічних факторів. Київ: Наук. думка, 1994. 280 с.
3. Москаленко П. Г. Навчання як педагогічна система : Навчальний посібник. Тернопіль: ТДПІ, 1995. 144 с.